

MITEN TURVAAN OMAN TAHTONI IÄKÄÄNÄ?

MYYRMÄKI 12.10.2021

SIRKKA-LIISA KIVELÄ

Professori, emerita

Turun yliopisto

PUHUN LAAJASTI OMAN TAHDON TURVAAMISESTA IÄKKÄÄNÄ

- ▶ Ikääntymissuunnitelma
- ▶ Elämänlaatutestamentti
- ▶ Edunvalvontavaltuus
- ▶ Edunvalvonta
- ▶ Hoitotahto
- ▶ Muita tärkeitä asioita

IKÄÄNTYMISSUUNNITELMA - AJOISSA, PIAN ELÄKKEELLE JÄÄNNIN JÄLKEEN

- ▶ Puhutaan sukulaisten ja ystävien kanssa siitä, miten halutaan vanheta: asuminen, harrastukset, ystävyysuhteet, hengellisyys ym., sekä siitä, missä ja minkälaista hoitoa halutaan kunnon heikentyessä
- ▶ Osallistutaan ja ollaan ”mukana menossa”
- ▶ Pidetään huolta hyvistä suhteista sukulaisten ja ystävien kanssa
- ▶ Suunnitellaan kodin fyysisiä rakenteita: esteettömyyttä ja huonokuntoisen toimintamahdollisuutta. Mietitään myös ympäristöä ja palveluita
- ▶ Puhutaan jopa hautapaikasta
- ▶ Esitetään ”oman järjestön” toimintaan tällaista keskustelua

ELÄMÄNLAATUTESTAMENTTI

- ▶ Kirjallinen kertomus koulutuksesta, tehdystä työstä, vapaa-ajan harrastuksista, ystävistä, omista tavoista, mielenkiinnon kohteista, mielihaluista, ravinnosta, liikunnasta, ongelmista, sairauksista, sairauksien hoidosta ym., ym.
- ▶ Kirjalliset toiveet siitä, minkälaista kohtelua ja hoitoa haluaa - teitittely vaiko sinuttelu, ihmisyyden kunnioittaminen, turvallisuuden takaaminen ym., ym.
- ▶ Kirjalliset toiveet, missä asunnossa haluaa asua vanhana ja huonokuntoisena
- ▶ Ei selkeitä muotovaatimuksia. Voi päivittää
- ▶ Valokopioita voi antaa kotona, perhehoidossa tai palveluasumisyksikössä hoitaville
- ▶ Valmis kaavake olemassa Suomen muistiasiantuntijoiden verkkosivuilla:
www.muistiasiantuntijat.fi

EDUNVALVONTAVALTUUTUS

- ▶ Luotettavalle, hyvälle ystävälle allekirjoitettu ja todistettu kirjallinen valtuutus hoitaa valtuutukseen kirjattuja tehtäviä silloin, kun valtuuttajan muisti ja muut kognitiiviset tai muut kyvyt voimakkaasti heikentyneet
- ▶ Pohditaan, kenelle annettaisiin, mitkä tehtävät (taloudelliset, hoidolliset, osallistumiseen ja harrastuksiin liittyvät ym.) annetaan hoidettaviksi
- ▶ Pohdinnan jälkeen keskustelut hyvän ystävän kanssa
- ▶ Valtakirjalla on selkeät muotovaatimukset. Löytyvät Suomen muistiasiantuntijoiden tai Muistiliiton verkkosivuilta.
- ▶ Kaksi todistajaa.
- ▶ Alkuperäinen itselle tai valtuutetulle ja valokopio itselle tai valtuutetulle
- ▶ Voi muuttaa tarvittaessa
- ▶ Valtuutettu esittää valtuutuksen Digi- ja väestötietovirastolle valtuuttajan kykyjen heikennyttyä. Lääkärintodistus. Valtuutetusta lainvoimainen edunvalvoja.

EDUNVALVONTA

- ▶ Jos muistisaira tai muuten sairaan henkilön etuja ei saada turvattua tilikäyttöoikeuksien, yhteisten pankkitilien tai valtakirjoilla, voidaan hänelle määrätä edunvalvoja.
- ▶ Hakemus, kun henkilö itse haluaa edunvalvojan. Ilmoitus, kun itse ei ymmärrä hakea.
- ▶ Lääkärintodistus tarvitaan
- ▶ Digi- ja väestötietovirasto päättää
- ▶ Sukulainen tai viran puolesta toimiva (yleinen, oikeusaputoimistossa työskentelevä) edunvalvoja
- ▶ Edunvalvoja huolehtii päämiehensä asioista toimivaltansa rajoissa. Tärkein ja yleisin taloudellisten asioiden hoito, mutta myös hyvän, inhimillisen ja turvallisen hoidon turvaaminen.
- ▶ Digi- ja väestötietovirasto valvoo edunvalvojan toimintaa

HOITOTAHTO

- ▶ Suullinen tai kirjallinen tahdon ilmaisu, jolla henkilö voi antaa hoitoa koskevia sitovia tahdonilmaisuja ja muita toivomuksia siltä varalta, että hän ei enää pysty käyttämään itsemääräämisoikeuttaan. Voi sitovasti kieltää tietynlaisen hoidon antamisen. Voi kertoa, kenelle saa antaa tietoja hoidostaan ja kuka saa tehdä päätöksiä hoidosta tällaisessa vaiheessa.
- ▶ Tehdään, kun kognitiiviset kyvyt riittävän hyvät
- ▶ Mielestäni paras on allekirjoitettu kirjallinen ilmoitus (lomake) tahdostaan esim. tehohoidosta, elvytyksestä ym. Lisäksi pieni kortti, jota pidetään mukana aina. Kaksi osaa: a. henkilökuntaa sitova tahdonilmaisu ja b. toiveet hoidosta, myös taloudellisista asioista
- ▶ Suullinenkin ilmaisu pätevä.
- ▶ Valmiita ohjeita ja lomakepohjia olemassa: esim. Muistiliiton verkkosivuilla. Saatettava terveydenhuollon tietoon ja rekistereihin merkittäväksi, esim. omakantaan. Valokopioita henkilöille, jotka nimennyt tekemään päätöksiä.

MUITA TÄRKEITÄ ASIOITA

- ▶ Testamentti
- ▶ Omien rakkaiden tavaroiden jakaminen sukulaisille ja ystäville
- ▶ Hautajaisten järjestely, hautapaikka, hautakivi
- ▶ Jopa hoidon taloudellisissa järjestelyissä kannattaa pohtia
- ▶ Kun vakuuttunut omien pohdintojensa tuloksista, kannattaa puhua lähimpien sukulaisten ja ystävien kanssa

**KIITOKSENI JA KAUNISTA
SYKSYÄ TEILLE KAIKILLE !
VANHETAAN YHDESSÄ
TURVALLISESTI!**